

Seksizam u fangirl kulturi

Sabolić, Ena Magdalena

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zadar / Sveučilište u Zadru**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:162:928204>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-04-01**

Sveučilište u Zadru
Universitas Studiorum
Jadertina | 1396 | 2002 |

Repository / Repozitorij:

[University of Zadar Institutional Repository](#)

Sveučilište u Zadru

Odjel za sociologiju

Preddiplomski sveučilišni studij sociologije (dvopredmetni)

Ena Magdalena Sabolić

SEKSIZAM U FANGIRL KULTURI

Završni rad

Zadar, 2023.

Sveučilište u Zadru

Odjel za sociologiju
Preddiplomski sveučilišni studij sociologije (dvopredmetni)

SEKSIZAM U FANGIRL KULTURI

Završni rad

Student/ica:

Ena Magdalena Sabolić

Mentor/ica:

izv. prof. dr. sc. Valerija Barada

Zadar, 2023.

Izjava o akademskoj čestitosti

Ja, **Ena Magdalena Sabolić**, ovime izjavljujem da je moj **završni** rad pod naslovom **Seksizam u fangirl kulturi** rezultat mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na izvore i radove navedene u bilješkama i popisu literature. Ni jedan dio mojega rada nije napisan na nedopušten način, odnosno nije prepisan iz necitiranih radova i ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem da ni jedan dio ovoga rada nije iskorišten u kojem drugom radu pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj, obrazovnoj ili inoj ustanovi.

Sadržaj mojega rada u potpunosti odgovara sadržaju obranjenoga i nakon obrane uređenoga rada.

Zadar, 8. rujna 2023.

Sadržaj

1. Uvod.....	1
1. Ciljevi i svrha.....	1
2. Polazišta i problem.....	2
3. Proces prikupljanja materijala.....	8
4. Razrada teme i rasprava	10
1. Taylor Swift.....	10
2. Fanovi Taylor Swift – Swiftiji.....	12
3. Percepcija članova fangirl kultura o tome kako su doživljavani od strane populacija koje nisu dio tih zajednica	14
4. Elementi samopercepcije i samoidentifikacije čitani kroz seksizam	22
5. Zaključak.....	23
6. Literatura.....	25

Seksizam u fangirl kulturi

Seksizam u društvenim strukturama često je jedna od glavnih prepreka ravnopravnom društvu. Vidljiv je u gotovo svim grupama i institucijama. Seksizam u fangirl kulturi očituje se kroz netrpeljivost, osude, mizoginiju ili stereotipe izazvane prema ženama koje su dio neke grupe obožavatelja ili članovima fandoma etiketiranog kao zajednica namijenjena pretežito ženama. U ovome radu žele se prikazati iskustva samih fanova - njihova samopercepcija i samoidentifikacija te njihova sama percepcija doživljaja i reakcija drugih zajednica na njih. Iskustva su prikupljena na temelju jedne fangirl kulture, zajednice fanova Taylor Swift, uz pomoć internetske platforme Reddit. Rezultati pokazuju da fanovi smatraju kako su često izloženi seksizmu, osudama i ostalim oblicima stereotipizacije i mržnje. Smatraju da sama netrpeljivost usmjerena prema njima proizlazi iz mržnje prema glazbenici koja je duboko utisnuta u tradiciju patrijarhata. Doživljeno ponašanje često ima posljedice poput težeg pronalaska zaposlenja ili primoranosti na skrivanje da su fanovi dijelovi nekog fandoma. Seksizam u takvim slučajevima ograničava slobodu izražavanja i onemogućava jednako konzumiranje kulture za sve.

Ključne riječi: seksizam, fangirl kultura, fanovi, fandomi, femininost

Sexism in fangirl culture

Sexism in social structures is often one of the main obstacles to an equal society. It is visible in almost all groups and institutions. Sexism in fangirl culture manifests itself through bigotry, judgment, hate, and stereotypes directed at women who are part of a fan group or members of a fandom that is labeled predominantly for females. This paper will show the experiences of the fans - their self-perception and self-identification, as well as their perception of the experience and the reaction of other communities to them. The experiences were collected based on one fangirl culture, the community of Taylor Swift fans, with the help of the internet platform Reddit. The results show that fans feel that they are often subject to sexism, judgments, and other forms of stereotyping and misogyny. They believe that the very intolerance directed towards them stems from hatred towards the musician, which is deeply embedded in the tradition of patriarchy. Experienced behavior often has consequences such as finding employment more difficult or fans being forced to hide that they are part of a fandom. Sexism in such cases limits the freedom of expression and prevents the equal consumption of culture for all.

Key words: sexism, fangirl culture, fans, fandoms, femininity

1. Uvod

Posljednjih nekoliko godina s razvojem medija i pop kulture događa se i poveći razvoj zajednice samih obožavatelja i grupa fanova. Obožavatelji se stvaraju na temelju posvećenosti i emocionalne povezanosti s nekim glazbenikom, vrstom glazbe, filmom, knjigom, dijelom gaming kulture ili sličnim narativu. Uz pomoć društvenih mreža zajednica se širi te posjeduje slične načine ponašanja i odnosa prema drugim pojedincima zajednice ili samom objektu kulture prema kojem postoji privrženost.

Usporedno s tim razvojem, nastaju i negativne strane koja fangirl kultura trpi te se uz brojčanu ekspanziju fanova, automatski širi i prostor na koji negativne strane mogu utjecati. Seksizam je jedan od najučestalijih problema današnjice, u diskriminirajući položaj dovodi pojedince na temelju njihova roda. Moguće je primijetiti kako stvara nejednakosti gotovo u svakoj instituciji ili društvenoj strukturi – u poslovnim strukturama, grupama pojedinaca i ostalim dijelovima društvenog života. Sam seksizam izrazito je vidljiv u fangirl kulturama. Kako su one većinski temeljene na kulturi djevojaka, a neki od fandoma etiketirani smatranjem da su samo za žensku publiku, prvenstveno se javlja sama osuda privrženosti objektu kulture koji je etiketiran kao „ženski“ ili stvoren za žene. U tom slučaju posljedice trpe svi članovi zajednice fanova bez obzira na njihov rod.

U ovom će se radu sažeto prikazati utjecaj seksizma na fangirl zajednice iz perspektive samih fanova kroz njihova iskustva i doživljeno ponašanje. Istražit će se samopercepcija te samoidentifikacija članova sa samim elementima seksizma kroz primjer jedne od fangirl kultura.

2. Ciljevi i svrha

Predmet ovog istraživanja je fenomen fangirl kulture odnosno istraživanje fenomena pripadnosti članova i članica određenoj fangirl zajednici.

Cilj ovog istraživanja jest samoidentifikacija i samopercepcija članova i članica fangirl kultura o sebi kao zajednici fanova. Žele se opisati percepcija i doživljaji fangirl kultura prema članovima koji nisu dio zajednice te pronaći kako zajednica vidi da ju doživljavaju i kako se prema njima odnose oni koji nisu njen dio.

Prema navedenom predmetu i cilju istraživanja postavljena su sljedeća istraživačka pitanja:

1. Kako fanovi jedne fangirl kulture doživljavaju sami sebe kao zajednicu?

2. Kakva je percepcija članova jedne fangirl kulture o tome kako ih doživljavaju populacije koje nisu dio te zajednice fanova?
3. Kakav je doživljaj članova jedne fangirl kulture na specifične reakcije koju ostale populacije imaju na njihovu zajednicu koja je potaknuta njenim različitim doživljajima i percepcijama?
4. Kako se samopercepcija i samoidentifikacija članova jedne fangirl kulture čitaju kroz elemente seksizma?

3. Polazišta i problem

Negativne konotacije koje se pripisuju fangirl kulturi već godinama popunjuju skoro cijeli prostor medijskih, znanstvenih i javnih rasprava teme samih obožavatelja. U većini slučajeva obožavateljice se etiketiraju kao suviše emocionalne, premalo racionalne i ponekad opasne u interakciji s drugima i objektom kulture kojeg su ljubitelji. Muške reakcije na određeni dio kulture uvijek su žestoko opravdane, dok žene s druge strane moraju prilagođavati svoje prakse kako ne bi pale pod sferu seksizma, mizoginije ili općenite mržnje zbog kulture koju prakticiraju.

Nisbett (2018.) se u svome radu osvrće upravo na seksizam među obožavateljima te spominje primjere i načine na koji se on očituje u zajednici. Spominje kako se žene često smatraju nedovoljno dobrim ili drugorazrednim fanovima, nikada ne ispunjavaju kriterije zajednice i nisu u stanju dovoljno dobro poznavati objekt svog obožavanja. Od njih se uvijek očekuje dodatno znanje i trud kako bi dokazale ozbiljnost u namjeri bivanja obožavateljem (Nisbett, 2018.). Kako bi skupili osnovne informacije o seksizmu i mizoginiji među obožavateljima određene vrste kulture, potrebno je osvrnuti se na primjere zajednica obožavatelja i proučiti tamošnje iskustvo sa seksizmom mizoginijom. Hill (2016.) u svome radu pobliže razrađuje odnose prema ženama obožavateljicama metal glazbe te se osvrće na njihove doživljaje. U zajednici metal glazbe postoji uvriježeno shvaćanje da su djevojke postale obožavateljem samo zbog većeg interesa u samog glazbenika i to pogotovo ako je glazbenik suprotnog spola, a u zajednicama se naglašavaju heteroseksualne norme. Zanimanje i interes za samu glazbu tada se kod žena ponovno degradira, a kako bi postale prihvaćenim članom zajednice moraju se dodatno dokazati. Hill (2016.) zamjećuje pretjeranu seksualizaciju žena pri odjeći na koncertima na kojim prisustvuju. Mnoge od njih odabiru seksualniju odjeću kako bi ih muška strana fandoma lakše prihvatila te bi neugodni razgovori o tome „zaslužuju“ li biti dio fandoma ranije prestali. Isto 2013. godine u sferi metal bendova spominju Nordström i Herz – žene autentičnost obožavanja moraju dokazati kroz odgovore na mnoga pitanja postavljena od strane

muških članova zajednice. Kako bi bile prihvaćene moraju pokazati besprijekorno znanje objekta kulture i često ga kroz razgovore predstaviti drugim obožavateljima.

Kako bi se pronašao razlog ovakvog tretiranja žena, valja se osvrnuti na razvoj samih obožavatelja. Jenson (1992.) predstavlja dvije vrste privrženosti prema kulturi. Obožavatelje dijeli na fanove i ljubitelje. Fanove opisuje kao one „druge“ koji su nastali nakon osnovnih, tradicionalnih praksi interakcije s kulturom. Definiiraju se kao obožavatelji s vrlo visokim udjelom emocionalnog kapitala te se sam prikaz tih afekata ostvaruje mnogo jačim i uključnijim praksama dok ljubitelji s druge strane racionalno brinu o svojim postupcima i ponašaju se u skladu onog što je društveno poželjno i dozvoljeno bez pretjerane emocionalne upletenosti. Maguire (2018.) se osvrće upravo na emocionalnost fana te spominje kako je sama pozicija od strane drugih zajednica gledana kroz prizmu osuda te da ti pojedinci više nisu prihvaćani kao obožavatelji već kao netko opasan tko objekt svog obožavanja uzdiže i štije van razine društvenih normi. Kako je ovdje u osudi sama zajednica obožavatelja, vidljivo je da se problemi poput diskriminacije, seksizma i mizoginije zbivaju i prema zajednici i unutar same zajednice. Najčešći razlozi za degradiranje vrijednosti pojedinih zajednica obožavatelja jest njihova većinska populacija žena (Maguire, 2018.). Ovdje mnogo pomažu i mediji koji se često dotiču kulture samih obožavatelja te ju obezvrjeđuju već stalnim korištenjem tema u kojima se najčešće žene prikazuju u kontekstima patrijarhalnih normi kako bi se pokazala važnost tradicionalnih načina štovanja kulture (Maguire, 2018.). Sličan pristup i komentare prema obožavateljicama uviđamo i od strane kulturnih kritičara. Požgaj (2018.) iskazuje da kritičari stvaraju opreku ulozi obožavateljice samo kako bi svoju ulogu učinili što čvršćom. Na taj način štite temeljne vrijednosti kulture i patrijarhalnog sistema uraslog samim degradiranjem vrijednosti afektivnog sudjelovanja obožavateljica u kulturi što se odmah odražava kao i pohvala korištenju tradicionalnih praksi prilikom interakcije s kulturom.

Figura same obožavateljice i odnos prema njoj kroz povijest većinom se temeljio na rodu i dobi (Požgaj, 2018.). Djevojke i žene dugo su bile podređene, smatralo se da je njihova jedina „svrha“ zadovoljiti pogled muškarca (Maguire, 2018.). U povijesnim su kontekstima uvijek slušatelji i pasivni korisnici kulture, a nikada u njoj izravno ne sudjeluju. No ekspanzija pripadnika kulture kojom i žene postaju proizvođači te se pridružuju sudjelovanju izravno dobivaju mogućnost otkrivanja vlastitih interesa i osobnosti (Maguire, 2018.) što uzrokuje remećenje sistema patrijarhalnih vrijednosti i slabljenje njihove važnosti (Požgaj, 2018.). Upravo zbog toga se javlja nezadovoljstvo i netrpeljivost prema ženskim grupama obožavatelja. Institucije kulture koje su nekada bile vođene samo muškarcima mjesta su najveće

zastupljenosti patrijarhalnih vrijednosti te tog trenutka dolaze u opasnost. Kao obranu koriste mizogine i seksističke načine doživljavanja i odnosa prema ženama sudionicima kulture obožavatelja s vlastitim mišljenjem (Požgaj, 2018).

Uloga i prakse samog obožavatelja godinama se poistovjećuju sa ženama, a kultura se etiketira femininom. Požgaj (2018.) ovdje se osvrće na Jensonovo učenje i uspoređuje dva odnosa prema kulturi - onaj „racionalan“ i ne podređen afektima te onaj pretjerano emocionalan, a oba se dodatno uspoređuju upravo sa spolom obožavatelja u adolescentskoj dobi. Vrlo emocionalne dječake obožavatelje za svoje afektivno ponašanje opravdava se upravo adolescencijom te promjenama koje ona nosi, dok se djevojke i dalje opisuju kao one koje *histerično vrište*. Samo uključivanje emocija smješta ih u afektivan odnos prema objektu kulture, a u spoju s femininim praksama i ženskim spolom obožavatelja, njihovo ponašanje odmah se kodira kao nešto neprikladno čemu nedostaje racionalno razmišljanje (Požgaj, 2018.). Prakse se odmah karakteriziraju nezrelim, a sama se kultura obožavatelja zajedno s načinima djelovanja obezvrjeđuje.

Požgaj (2018.) primjećuje da se najviše praksi obožavatelja još u prošlom stoljeću pronalazilo kod adolescentskih djevojaka. Kultura je bila toliko zastupljena da su se riječi *adolescent* i *obožavatelj* na neko vrijeme počele koristiti u istome kontekstu. Upravo se ovdje uviđa i najveći problem omalovažavanja kultura obožavatelja, a posebno dotiče mlade zajednice obožavatelja koje većinski povezuju pod pojam *fangirl kultura*, koji bi se mogao opisati nekom podvrstom obožavatelja. Kako bi se pobliže osvrnuli na samo značenja *fangirl kultura* potrebno je bilo istražiti literaturu koja sadrži njenu definiciju, a pri tome se pratila se ideja Maguire (2018.) u kojoj uspoređuje riječi *fangirl* i *fan* te navodi značenje samog *fandoma*. *Fangirl* se u prijevodu opisuje kao obožavateljica, no sam je pojam mnogo drugačiji od značenja obožavateljice ili samog fana. Za njega je vrlo teško pronaći službeni dogovorni prijevod jer se razlikuje od dosadašnjih sinonima riječi *obožavatelj* ili drugih opisa potkrepljenih službenim informacijama (Maguire, 2018). Riječ *fan* razlikuje se od pojma *fangirl* jer se fanovi sastaju oko centra svog obožavanja – najdražih knjiga, filmova ili glazbe, a zajednica koju tvore naziva se *fandom*. U mnogo proučavane literature, glavnu razliku između pojma *fan* i *fangirl* čini stavka da se *fangirls* opisuju kao *fandomi* u potpunosti opsjednuti objektom tj. centrom svoga obožavanja (Maguire, 2018).

Značenje pojma tada se potražilo u rječnicima. Oxford Lerner's Dictionary pojam *fangirl* opisuje kao djevojku ili mladu ženu koja se jako divi određenoj osobi te uživa u nečem njena produkta, bilo to glazba, film ili neki drugi aspekt koji čini njenu osobnost. Cambridge

Dictionary ipak se vraća osnovnome opisu fana. Objašnjenje pojma fangirl slično je onome što Maguire naziva fanom, a to je djevojka ili mlada žena koja je fan nekoga ili nečega, a to specifično može biti glumac, vrsta glazbe, dio tehnologije ili slično. Zanimljivo je kako Cambridge Dictionary u svome opisu ne izražava opsjednutost ili izrazito divljenje. Merriam-Webster Dictionary ipak se ponovno vraća takvim izrazima te pojam fangirl opisuje kao „djevojku ili ženu koja je pretjerano ili ekstremno oduševljena obožavateljica nekoga ili nečega.“ U usporedbi s kulturama koje je razvila Požgaj (2018.), fangirl kultura slagala bi se s afektivnim praksama kulture obožavatelja.¹ Saznaje se kako je pojam fangirl gotovo uvijek obilježen ženskom osobom koju se u većini slučajeva opisuje pretjeranim ili čak opsesivnim obožavateljem određene osobe, vrste medija, narativa ili stvari. Maguire (2018.) navodi kako uviđa da su osobe pod pojmom fangirl uvijek opisane kao pojedinci izvan kontrole obuzeti emocijama, a takve se prakse često stavljaju pod negativnu konotaciju.

Prilikom odrastanja kao dio fangirl zajednice, ona izravno utječe na razvoj osobnosti pojedinca, a sve se to događa praćeno seksizmom i mizoginijom od strane medija, drugih kultura ili ostalih pojedinaca. Mediji u kontekst fangirl kulture uvode pojam ženske seksualnosti te ju opisuju kao nešto „životinjsko, primalno i van kontrole.“ (Romano, 2013., iz Maguire, 2018). Na isto se u svome radu osvrće i Leetal (2019.) koji spominje kako je pop kultura danas često opisivana u vrlo negativnom kontekstu – kao opasna, amoralna i nastrana. Ovakav način odnosa prema fangirl zajednicama te njihovoj povezanosti s objektima namijenjenim za kulturnu konzumaciju direktno utječe na pojedince u kulturi i njihov način doživljavanja samih sebe kao članova fangirl kulture koje su dio. Fangirl zajednice većinski su tvorene od populacije tinejdžera i mladih ljudi koji u tom dobu kreiraju mišljenje i osobnost pa svaki medij ili reakcija na medij kojem su izloženi izravno sudjeluju u njihovu razvoju (Maguire, 2018.). Odnos prema samoj

¹ Ukoliko bi se osvrnulo na definirane fangirl zajednice te bi se iskočilo na sferu samih fanova pod koje ona spada, uzimajući u obzir Jensonov (1992.) prikaz fanova gdje se oni opisuju kao „histerijski rock koncerti“ i „huliganizam na nogometnim utakmicama“ može se ukazati na danas najvidljiviji dio seksizma u samoj fan kulturi. Ovdje je jasno prikazan opis fanova kao ne samo pojedinaca emocionalno privrženih prema nekoj osobi, filmu ili glazbi – gdje najčešće uviđamo žensku populaciju pod pojmom fangirl – nego i sportskim događajima gdje je glavnina populacije fanova muškoga spola. Ovdje se aludira na činjenicu da fanovi, fandomi i fan kulture gotovo uvijek podrazumijevaju samo žensku populaciju te pripadaju fangirl kulturi. No može se postaviti i dodatno pitanje samog seksizma među populacijama fanova koje je definirao Jenson, kao pitanja društvenog prihvaćanja fanova rock koncerata, gdje se za histeriju ponovno najčešće prozivaju žene, dok se ponašanje fanova većinski muške populacije na nogometnim utakmicama opravdano afektualnim posljedicama.

zajednici većinski može utjecati na sam način doživljavanja sebe kao konzumeranta kulture i člana fangirl zajednice te potaknuti daljnje postupke u tom kontekstu.

Seksizam i mizoginija javljaju se i iz ostalih zajednica fandoma prema fangirl kulturama. Jedni od njih su i fandomi s pretežito muškom populacijom - zajednice gaming kulture i zajednice ljubitelja stripova koje se često još nazivaju i geek kulture (Nisbett, 2018.) Dijelovi tih zajednica u velikom su postotku društveno marginalizirani. Referira se na Massanaria (2015.) čije objašnjenje same marginalizacije pomaže pri shvaćanju njene veze sa seksizmom i mizoginijom koji dolaze pretežito iz muških fandoma. Fandomi *geek* kultura često maskulinitet, koji je oduzet marginaliziranjem, pokušavaju prikazati naglašavanjem inteligencije naspram emocionalne inteligencije. Na taj način nedostatak maskuliniteta nadopunjuju seksizmom i mizoginijom prema ženskom dijelu fandoma. Pojava je vrlo slična onome što je zaključila Požgaj (2018.) o odnosu kulturnih kritičara i obožavateljica – stvara im se opreka kako bi umanjivanjem vrijednosti suprotne zajednice, u ovome slučaju kultura obožavateljica, sačuvali tradicionalne norme svoje kulture. Zbog ovakvih praksi žene često na mjestima gdje se okuplja kultura u koju su uključene skrivaju svoj spol. Na društvenim platformama koriste rodno neutralna korisnička imena kako bi izbjegle potencijalne argumente s drugim korisnicima koji ih prozivaju nedovoljno dobrim za bivanje dijelom kulture. Kao najveći problem u zajednicama fandoma koji se smatraju pretežito muškom zanimacijom, ističe se sama apatija prema mizoginiji i seksizmu. Mnogi članovi ne obaziru se problem seksizma i on im ne smeta jer sami aludiraju na to kako su za njih svi jednaki (Nisbett, 2018.). Upravo ovo i je najveći problem mizoginije i seksizma u fangirl kulturama, mnogi ih uviđaju, a svi izbjegavaju njeno rješavanje nadajući se da će tako nestati (Nisbett, 2018.).

Djelovanje unutar fangirl kulture u kojem se žene iskazuju kao proizvođači često se vidi i u oblačenju poput određenih likova, osoba ili situacija povezanih sa fandomom kojeg su dio što se u fangirl kulturi naziva *cosplay*. U takvim su situacijama žene su često suviše seksualizirane, a njihovi kostimi primaju mnogo više kritika no kostimi muškog dijela fandoma. Nisbett (2018.) u svome istraživanju o seksizmu u fangirl zajednicama saznaje kako *plus size* žene često izbjegavaju izvoditi *cosplay* zbog straha od osuda dok se to muškim pojedincima u fandomu događa mnogo manje. U drugim slučajevima, postoje žene koje uvažavaju mizogine norme i prilagođavaju im se kako bi lakše bile prihvaćene u zajednicu. U tom je slučaju potvrda muškog dijela fandoma takozvana nagrada (Nisbett, 2018.).

Maguire (2018.) smatra da bi se fokus prema fangirl kulturi više trebao održavati u kontekstu kulturne produkcije i razvoja osobnosti koji proizlaze iz uključenosti pojedinca u neki fandom.

Posebno se osvrće na ono što proizlazi iz zajednica fanova i načina na koji su djevojke gledane u tim zajednicama – „ili pasivni potrošači medija ili obrnuto, proizvođači medija“ (Maguire, 2018.). Fangirl zajednica opisuje se kao životna praksa i način življenja koji je u stalnom reaktivnom dosluhu sa svim ostalim elementima života pojedinca. Kako su glavina fangirl zajednica i objekt njihova obožavanja upravo dijelovi kulturne proizvodnje i potrošnje (osobe, književni ili filmski narativi i drugi elementi kulture), upravo kroz njih valja ispitati kako utječu na identitet i djevojaštvo (Maguire, 2018). Ukoliko se izuzmu negativni doživljaji ostalih zajednica na fangirl kulturu, ona se može promatrati kao aktivan i kreativan način proizvodnje kulturne potrošnje. Osim toga, fangirl zajednice u kontekstu objekta svoga obožavanja siguran su prostor koji mladim ljudima omogućuje otkrivanje značenja kulturne participacije i priliku za shvaćanje značenja njihova sudjelovanja i doprinosa zajednici. Na taj način članovi fangirl kulture, koji su u velikoj većini djevojke, sami mogu upravljati onime što žele i vole te kroz iskustvo kulture sami razvijati vlastiti identitet. Objekt fangirl kulture izrazito je povezan s osobnosti korisnika kulture. Sam objekt povezuje se s onim što osoba jest, njihovim doživljajem samoga sebe i onoga što bi osoba htjela biti. Dakle, pažnja gotovo svakog pojedinca pripada nekom kulturnom objektu obožavanja pa se fangirl pojam ili sam pojam fana može priključiti svima koji svoj identitet izražavaju uz pomoć nečeg s čime imaju izrazitu afektivnu povezanost (Maguire, 2018.)

Ono što pripadnicima fangirl kulture pruže najveće zadovoljstvo jest pripadanje zajednici. Potreba za pripadanjem jedna je od osnovnih potreba ljudske vrste, baš poput potrebe za hranjenjem ili sigurnošću (Derrick i sur., 2008.). Mnoge takve potrebe u novije doba mnogo više ispunjava sama tehnologija i njene mogućnosti. U istraživanju veze televizijskih programa i iskustva pripadnosti, postavilo se pitanje kako različite tehnologije, mediji i njihovi narativi (pri čemu je nabrojena glazba, fikcija, televizija, video igre - koji su danas najzastupljeniji objekt fangirl kulture) mogu osigurati osjećaj pripadnosti i poboljšati ispunjenje koje se s njime javlja. Medijski narativi i objekti fangirl kulture (u slučaju ovog istraživanja televizijski programi) za prave socijalne interakcije postaju „nadmjestak“. Kroz vezu koju osoba stvara s objektom svog obožavanja, stvara se iskustvo pripadnosti. Derrick spominje Mar i Oatelya (2008.) koji ističu kako sami ti narativi stimuliraju socijalne interakcije pri čemu osoba osjeća pripadnost nekoj zajednici, a samim time olakšavaju joj se i buduće interakcije koje ima s drugima.

U svome radu Cohen (2004.), predstavlja načine privrženosti različitim stilovima i objektima kulture oko kojih se stvaraju zajednice obožavatelja. Predstavlja stilove privrženosti preko kojih

stvarne odnose uspoređuje s parasocijalnim i pojašnjava kulturu samog obožavanja. Stilovi privrženosti mogu opisivati veze i odnose odraslih te načine samog odnosa prema drugim ljudima. Većina njih kreira se još u djetinjstvu s obzirom na odnos kakav je pojedinac imao s drugima, najčešće roditeljima. Cohen (2004.) govori kako stil privrženosti neke osobe najčešće opisuje najdublje i najintimnije odnose s drugima. Iako su fanovi i objekti kulture koje obožavaju manje povezani od odnosa stvarnih ljudi, primjećuje se da emocionalna privrženost može biti ista, a u nekim slučajevima i veća. Priroda veze s objektom kulture – glazbenikom, narativom televizijske serije, filma ili pak knjige ili neke treće vrste medija – nije ista kao i stvarne veze i razlikuje se u tome što je objekt obožavanja fangirl zajednici uvijek dostupan, no stvarni odnosi u nekim slučajevima ne traju.

Ako bi se još jednom vratili istraživanju Derricka i suradnika (2008.) o vezama omiljenih televizijskih programa i osjećaju pripadnosti, valja se ipak osvrnuti na opasku koja se pronašla kod rezultata. Moguće je da se ponekad ispitanici nisu u potpunosti osjećali manje usamljenima, nego ih je objekt njihovog obožavanja samo činio sretnijim i doveo ih do pozitivnijih emocija koje tada same umanjuju osjećaj samoće.² Dokazano je da samo razmišljanje pojedinca o objektu kulture tj. onome oko čega se fangirl zajednica skuplja pomaže pri psihološkim čimbenicima bitnim u odnosima i vezama – ublažava osjećaj odbijanja, poboljšava i štiti samopouzdanje, sliku pojedinca o sebi i samo trenutačno raspoloženje. Veća povezanost s omiljenim objektom kulture, u ovome slučaju onime što fangirl zajednice obožavaju, u mnogo slučajeva smanjuje i osjećaj izolacije u socijalnim grupama.

4. Proces prikupljanja materijala

Kako su fanovi Taylor Swift, Swiftiji, zajednica najpogodnija za istraživanje, potrebni materijali tražili su se uzimajući u obzir dostupan materijal vezan uz obožavatelje. Postavljena istraživačka pitanja zahtijevala su vrlo detaljno traženje domena na kojima se pojavljuju iskustva te osobni doživljaji fanova određenih fangirl kultura.

Istraživanje je provedeno na društvenoj platformi Reddit s koje se skupljao materijal. Platforma pomaže korisnicima da dijele vijesti i mišljenja sa drugima, a teme kojima se bave smješta u

² Ovdje se može osvrnuti na istraživanje iz časopisa Disability Studies. Leetal (2019.) je povezao aktivizam brige i postojanje fangirl zajednica. Posebno velika važnost daje se osjećaju pripadnosti i olakšanju koje doživljavaju osobe kroz sami rad u zajednici, a većom povezanošću s objektom obožavanja, također se smanjuje i vlastiti iznutra stvoren albeizam (Leetal, 2019.).

manja područja platformi pod nazivom subreddit (Choi i sur., 2015.). Ta online mjesta mogu biti formirana od strane bilo kojeg korisnika kojem interes počiva na određenoj temi. Subreddit koji se morao uzeti u obzir u ovome istraživanju jest onaj s temama Taylor Swift i Swiftiji. Osim što je platforma na kojoj ima puno informacija te se iznosi mnogo iskustava običnih ljudi, Reddit je pogodan i za pretraživanje uz pomoć ključnih riječi ili vremenskih okvira (Choi i sur., 2015).

Pronađena je baza s raspravom o temi Taylor Swift i uz odgovarajuće ključne riječi došlo se do nekoliko objava sa samim pitanjima o iskustvima, percepciji i pogledu fanova na vlastitu zajednicu. Materijal se uzeo s tri objave postavljene u podtemi Taylor Swift koje sadrže sama pitanja o iskustvima, percepciji i pogledu fanova na vlastitu zajednicu. To su *Gay swifties experience*, *Experience as a Swiftie of Color* te *Have you ever experienced sexism just because you are a swiftie?* Posljednja ima uporište u najnovijem albumu Taylor Swift *Midnights* objavljenom nekoliko dana prije samih Reddit objava. Ostali članovi zajednice prisutni na platformi podijelili su svoja iskustva i odgovore što se može iskoristiti kao vrlo dobar predložak za analizu.

Valja napomenuti da su u procesu obrađeni i istraženi i ostali dostupni materijali i informacije. Kako su fangirl kulture u veći slučajeva formirane na online mrežama i platformama, traženje empirijskog materijala prvotno se osvrnulo na taj internetski prostor. Odabrana grupa fanova nastala je još 2009. godine, kada društvene mreže i platforme nisu bile u tolikoj ekspanziji kao danas pa određeni materijal nije bio dostupan, a većina informacija nije ni postojala, stoga je bilo vrlo teško pronaći odgovarajuće područje informacija.

Fokus traženja materijala u početku je bio baziran samo na dva javna spora Swift i Westa koji su se odrazili na obožavatelje. Tražila su se iskustva fanova u dosegu određenog vremenskog perioda nakon sporova. Platforme poput Instagrama, Youtubea i X-a (nekadašnjeg naziva Twitter) koje su u to vrijeme bile najpopularnije nemaju mogućnost pružanja detaljnog pretraživanja informacija ili ključnih riječi prema određenom datumu, samo objava zasebno, a platforma X koja je ipak dala ponešto podataka, sadržavala je samo one koji se osvrću samo na Taylor Swift i nastale sporove, a ne njene fanove. Kako je prvi spor nastao još 2009. kada su se mediji još razvijali, nije se ni očekivao detaljan pronalazak odgovora. U obzir se uzela i platforma Tumblr, no većina problema slična je kao i s prethodno nabrojenim mjestima, pretraživanje se nije moglo bazirati na datumima što je stvaralo problem pa se potražio drugi način.

Traženje uz pomoć ključnih riječi gdje se pozornost više nije stavljala u potpunosti na konflikte Swift i Westa, dovelo je do manjih rezultata, no nije u potpunosti sortiralo podatke na poželjne načine. Informacije često nisu bile relevantne i većina njih se uopće nije osvrkala na osobna iskustva fanova već uz samu raspravu o Taylor Swift i njenih sukoba. Medijske stranice također su se osvrkale na same događaje i skandale kroz koje je prolazila, no zajednica fanova nikada nije bila u dovoljnom fokusu da bi podaci bili relevantni. Mediji nisu bili dobar izbor ni zbog upita o vjerodostojnosti podataka koji su bili predstavljani, stoga je najbolji odabir bila platforma Reddit s lako dostupnim informacijama.

4. Razrada teme i rasprava

1. Taylor Swift

Taylor Swift se kao subjekt popularne kulture na glazbenoj sceni pojavljuje 2006. godine, kada objavljuje svoj prvi album *country* glazbe *Taylor Swift* (Pollock, 2014). Već je u prvome tjednu prodano 30 tisuća primjeraka (Diggitt magazine, 2017.). Uz veliki glazbeni uspjeh, pozornost javnosti i fanova kroz nekoliko sljedećih godina dobiva zbog niza skandala koji mediji dodatno naglašavaju. Mnogo javnih opisa i vijesti krojeni su u vrlo seksističkim formama gdje se u fokus mnogo više stavljaju njen privatni život poput izbora partnera nego profesionalni uspjeh (Pollock, 2014).

Prvi važniji spor zbiva se tijekom dodjele MTV Video Music Awards nagrada 2009. gdje joj tijekom govora na pozornici glazbenik Kanye West oduzima mikrofon i pred gostima navodi kako je nagradu od nje više zaslužila glazbenica Beyonce (Wilkinson, 2019). Nakon toga Swift izdaje još nekoliko albuma, no u kontekstu medijskih pritisaka koji stalno skreću pažnju na to da je *country* pjevačica, najavljuje prelazak na žanr popa. Dugo ju je pratio nadimak „american sweetheart“ jer je naglašavala je djevojaštvo, održavala sliku slatke, pristupačne i naivne javne persone (Pollock, 2014.). No tada imenom novog albuma pop glazbe, *1989* koje je godina njenog rođenja, naglašava zaokret u karijeri i promjenu osobe kojom se predstavlja publici (Wilkinson, 2019.). Usprkos promjeni glazbenog žanra, okret u karijeri ispostavio se vrlo uspješnim jer je Swift proširila bazu fanova, a pridružili su joj se i mnogi novi (Wilkinson, 2019.). Fanovi su za svoju zajednicu smislili ime Swifties još 2009. godine, no od objave albuma *1989* identifikacija s tim imenom počinje se učestalije koristiti.

Ipak, dvije godine kasnije ponovno dolazi do javnog spora s Kanyeom Westom nakon kojeg u javnim prikazivanjima u potpunosti mijenja verziju sebe kao naivne dobrodušne djevojke. Kako

ističe magazin Elle (2019.), West se tada kroz svoju novu pjesmu punu mizoginij i provokativnih stihova prema Swift obraća na vrlo uvredljiv način. Reakcije obaju strana ponovno prate mediji pa West u javnost pušta montiranu snimku razgovora u kojem mu Swift daje dopuštenje za te stihove (Marzuki i sur, 2019.), a njegova ju tadašnja žena, medijski poznata ličnost Kim Kardashian, na platformi X (nekadašnjeg naziva Twitter) neizravno naziva zmijom. Iako u javnost kasnije dopijeva originalna snimka razgovora koja ide u prilog Taylor Swift te dokazuje da je West lagao, ona do tog trenutka već doživljava nagli pad fanova i iskaze mržnje na društvenim platformama. Događaj je toliko medijski praćen da danima ostaje pri vrhu izvještavanja (Marzuki i sur, 2019.).

Kao svojevrsni odgovor na taj skandal, Swift upravo zmiju uzima kao simbol novog albuma *Reputation*. Javnosti ponovno predstavlja novu personu. Kroz pjesme i glazbene spotove prihvaća ulogu zlikovca za koju su ju ranije bili lažno optužili. Nakon toga popularnost joj ponovno raste, izdaje još nekoliko albuma, a privatni život u potpunosti sklanja od javnosti. Ubrzo postaje jedna od vodećih glazbenica pop kulture u svijetu.

Zanimljivo je kako je drugi spor s Westom koji prati novi album u potpunosti učvrstio njenu bazu fanova. Za vrijeme popularne objave na platformi X (nekadašnjeg naziva Twitter) u kojoj ju Kardashian naziva zmijom, Swiftiji su na mnogim platformama ulazili u konflikte kako bi je branili. Oni su sami bili izloženi pogrđnim komentarima te mržnji zbog toga jer ju još uvijek podržavaju (Wilkinson, 2017.).

Vidljivo je kako je Swift već u ranim godinama svoje karijere bila pod velikim pritiskom i interesom medija. Njen privatni život stalno je predstavljan javnosti pa su se u medijskim tekstovima naglašavali su se elementi njenog života kao žene, njeni ljubavni partneri te odnosi s drugim ljudima (Pollock, 2014.), dok su informacije o profesionalnom uspjehu bile zanemarene. Fokus oko Swift često se nalazio na njenom privatnom životu i odnosima s drugim poznatim ličnostima, dok je informacija o glazbenom uspjehu i profesionalnoj karijeri bilo manje. Na isto se i sama žalila u nekim stihovima svog posljednjeg albuma *Midnights* objavljenog 21. listopada 2022. Njime donosi teme osobnog života, osvrće se na situacije u koje je dovedena te ističe mir u kojem se trenutno nalazi. Album je postao najslušaniji album na platformi Spotify u prva 24 sata te ju učinio najslušanijom glazbenicom na platformi (Entertainment, 2022.). Tako je postala jedna od najslušanijih glazbenica u svijetu sa velikom i snažnom bazom fanova.

Fanovi Taylor Swift vrlo su dobar predložak za analizu grupa fangirl kultura. Zajednica je čvrsta, snažna i u stalnom pokretu – reagira i komunicira sa poticajima svoje okoline. Problemi

poput seksizma, mizoginije i osuda nešto su i čemu je glazbenica i sama izložena kroz karijeru, a to se često manifestira i u grupama koje ju podržavaju.

2. *Fanovi Taylor Swift – Swiftiji*

Izdavanjem svog prvog albuma pod nazivom *Taylor Swift*, glazbenica je odmah stekla velik krug obožavatelja. Popularnost je rasla objavom svakog novog albuma pa se tako i broj fanova počeo širiti diljem svijeta. Diggitt Magazine (2017.) ističe kako se prema obavljenoj analizi saznaje da je većina Swiftija, kako se njeni fanovi zovu, dolazi sa svih dijelova svijeta. Zajednicu opisuje kao „grupu punu različitih etničkih i drugih raznolikosti“ te ju povezuje s riječju superdiversity. (Diggitt Magazine, 2017.).

Prvi veći skandal u koji je Taylor Swift dovedena – oduzimanje mikrofona od strane Kanye Westa na pozornici MTV Video Music Awards nagrada (Wilkinson, 2019.) – bio je i jedan od prvih trenutaka u kojem se zajednica fanova ojačala na temelju istih ciljeva. Na društvenim platformama mnogo fanova ulazilo u konflikte kako bi obranili Taylor Swift. Mnogi od njih prozivali su Westa s obzirom na povredu koju je glazbenica osjetila. Komentari ostalih zajednica priklonili su se Swiftijima i prozvali Westa zbog njegovog ponašanja.

No ipak odnos prema samoj zajednici Swiftija mijenja se s drugim skandalom koji Taylor Swift 2016. godine ponovno ima s Kanyeom Westom (Wilkinson, 2019.). Ta situacija utječe i na fanove koji tada na društvenim platformama zauzimaju stranu Swift i brane ju.

Maguire 2018. u knjizi *Fangirling as Feminist Auto Assemblage* govori kako fanovi svojim ponašanjem na društvenim mrežama u mnogo slučajeva sami pomažu da se objekt njihova obožavanja proširi do veće publike. Dijeljenjem na društvenim mrežama i stalnom komunikacijom objekt rasprave često dopire i do drugih zajednica, tako je i u ovome slučaju zbog došlo do vrlo brzog širenja informacija od fanova obje strane. Situacija Swift i Westa tada je izravno utjecala na Swiftije koji su ovakvim širenjem informacija preko društvenih mreža i sami postali žrtve internetskog zlostavljanja i osuda od strane fanova Westa i drugih zajednica. Reakcije fanova i njihovo stalno izlaganje reproducira zajednicu i samu Swift.

Fanovi koji brane Swift u nekoliko su navrata optuženi za rasizam prema Westu, no postoji i puno primjera u kojima ih se osuđuje za fenomen lažne viktimizacije. Opisuje se kao fenomen u kojem se osoba lažno predstavlja žrtvom, a zapravo treba nositi krivnju te pri tome degradira sve ostale osobe koje su stvarne žrtve u istoj situaciji. Mnogi su se fanovi tada povukli zbog optužbi koje doživljavaju (The Fordham Ram, 2021.). Nakon što je javnosti predstavljena

originalna snimka razgovora koja dokazuje kako Swift nije lagala, situacija se malo smiruje, no napad na njezine fanove i dalje se nastavlja.

Swift tada kao simbol novog albuma *Reputation* koristi zmiju (Cosmopolitan, 2022.). Fanovi ju u toj odluci odmah podržavaju te svoj identitet fana prilagođavaju tadašnjoj personi glazbenice. Rasprave na društvenim mrežama vode se oko simbola zmije, a fanovi se priklanjaju i još nekim novim znakovima novog albuma pa tako jačaju svoj identitet. Turneja *Reputation* albuma najposjećenija je do tada.

Dodatna domena ojačavanja veze Swiftija s glazbenicom dešava se i kroz element političke transparentnosti. Kada se Swift 2018. godine konačno izjašnjava na polju politike, gdje podržava stranu Demokrata u Američkoj borbi za vlast, mnogo njenih fanova ima vrlo pozitivne reakcije. Velika većina njih na društvenim mrežama ističu kako im je „mnogo lakše“ nakon što znaju više informacija o političkoj sferi u kojoj se glazbenica kreće (Driessen, 2022.). Mnogi od njih, ne samo da ju podržavaju, već i javno reagiraju te na sljedećim izborima odabiru glasati za stranu koju ona podržava (Driessen, 2022.).

U vrijeme pandemije covida, fanovi svojim ponašanjem također pomažu širenju njene popularnosti. Časopis *The New York Times* (2021.) ističe kako su fanovi ostali vrlo iznenađeni nakon što ih je iznenadila dvama novim albumima koje je najavila iznenada i objavila ih odmah sljedećeg dana od vijesti. Posljednjim albumom *Midnights* u kojem se dotiče osobnog života, glazbenica fanovima daje uvid u osoban život kojeg je prethodnih godina vješto skrivala. Njega slijedi i turneja *Eras tour* koja se sastoji od cjelokupnog rada u njenoj dosadašnjoj karijeri. Swift fanovima predstavlja osvrt na prethodne albume i situacije kroz koje je prošla te podsjeća publiku na osobu koja je postala sada nakon svega toga.

Kao ponovnu zahvalu i prikaz integracije vjernosti fanova primjećujemo kad uviđaju novu zavjeru protiv glazbenice i njih samih u novoj turneji. Kako su se karte za turneju dobavljale kroz internetsku platformu Ticketmaster, jednu od najvećih kompanija za prodaju karata za koncerte i organizirane događaje, nastao je problem. Potražnja za kartama toga je puta bila toliko velika da je internetska platforma za prodaju Ticketmaster prestala reagirati te je u nekoliko navrata prodaju morala otkazati, a u mnogo su slučajeva izbijali i problemi sa samim preuzimanjem karata (People, 2023.). Fanovi su tada na društvenim mrežama optužili tvrtku za monopol javnih događaja koje organizira te je zbog tih optužbi slučaj dospio pod raspravu američkog Kongresa (Time, 2023.).

Turneja je prilika za fanove da se prisjete prošlih iskustava, da se osvrnu na svoj put i identitet Swiftija. Prije samog početka turneje, na društvenim platformama fanovi se dodatno zbližavaju i raspravljaju o iskustvima poput koncerata, izdavanja albuma ili događaja koji su obilježili javan život Swift³. Zbog porasta popularnosti zajednica svakim danom postaje sve veća te tada doživljava najveću ekspanziju. Tome pridonosi i sam početak turneje gdje se dodatno dijele atmosfere samog koncerta i detalji koji se odnose i na samu glazbenicu i njenu publiku. Turneja je ubrzo postala jedna od turneja najveće zarade, popularnosti i dosega u svijetu (Make it, 2023.), a samu glazbenicu fanovi nazivaju uspješnijom od Michaela Jacksona i Madonne, glazbenika koji su nekada u potpunosti posjedovali popularnost u glazbi (Music times, 2023.). Zajednica Swiftija snažna je i čvrsta te u stalnoj komunikaciji sa time što se oko nje događa. Aktivno se mijenja te reagira na nove poticaje iz okoline, a pogotovo poticaje koje im daje sama glazbenica. Swiftiji su danas stalno promjenjivi i prilagodljivi centru svoga fokusa kao jedna od najvećih grupa fanova u svijetu te su upravo zbog toga vrlo dobar predložak za istraživanje fangirl kultura.

3. Percepcija članova fangirl kultura o tome kako su doživljavani od strane populacija koje nisu dio tih zajednica

Kao što naglašava Jenson (1992.), neke zajednice fanova popularne kulture često prema objektu svoje kulture vezuju velike emocionalne reakcije. Zajednici fangirl kultura u mnogim se slučajevima pripisuju stereotipi femininosti te uvjerenje da su dijelovi kultura namijenjeni samo djevojkama ili osobama kojima se prema stereotipima ili ostalim razmišljanjima vezuje femininost. Uzimajući u obzir književne kritičare te njihov odnos prema afektivnim reakcijama obožavateljica, u ovome slučaju zajednica fangirl kultura, vidljiva je vrlo snažna rastuća pojava obezvrjeđivanja samih članova fangirl kultura, posebice ženskih obožavatelja (Požgaj, 2018.).

³ Swift zbližavanje sa fanovima postiže i ponovnim snimanjem svojih prvih 6 albuma (Taylor Swift, Fearless, Speak now, Red, 1989 te Reputation). Ponovno snimanje i izbacivanje starih albuma započelo je kao odgovor njenom bivšem menadžeru Scooteru Braunu koji je prodao prava na njene originalne albume drugoj kompaniji pod imenom Shamrock Holdings (Time, 2021.). Na taj način Braun profitira svakog puta kada je glazba kupljena ili slušana preko muzičkih platformi. Swift izbacivanjem starih albuma nazivima albuma i pjesama daje oznaku *Taylor's Version* što znači *Taylorina verzija*. Na taj način označava glazbu svojom, a u glazbenim se videima, motivima, atmosferom i postovima na društvenim mrežama oprašta od verzije starih albuma te događaja koji su se s njima dogodili i reagira s novom, vlastitom glazbom. Swift se ovako povezuje s publikom koja, na njen neizravan poziv tuguje zbog gubitka stare, originalne glazbe te događaja koji su je pratili. Putem medija dijele se stara iskustva, privlače novi fanovi te se osnažuje zajednica (Time, 2021.).

Većina podataka pronađena u empirijskome materijalu Reddita potkrepljuje riječi Požgaj. Fanovi smatraju da se u većini slučajeva susreću s mržnjom ili ruganjem zbog toga što su dio fangirl zajednice glazbe Taylor Swift. U materijalu je vidljivo mnogo iskustava Swiftija koji se osvrću na samu prošlost i vrijeme kada je glazbenica bila osuđivana i javno prozivana od strane medija i javnosti. Ukoliko se osvrnemo na same osude prema glazbenici, čiji korijen malo dubljim razmatranjem ponovno može biti povezan sa seksizmom, pronaći ćemo i način na koji se osude kroz seksizam manifestiraju i na fanove.

U mnogo slučajeva fanovi se osjećaju osuđivanima ili ogovaranima od strane ljudi koji nisu dio zajednice. Uzimajući u obzir samu glazbenicu te njenu glazbu, poznato je da fanovi u najviše slučajeva smatraju da često doživljavaju osude jer drugi njihov glazbeni ukus smatraju „nezrelim“, a glazbu Swift „djetinjastom“ gdje se odmah nezrelost pripisuje i samim fanovima te ih se ne shvaća ozbiljno.

PenPineappleAppleInk: „Shvaćena sam manje ozbiljno... Mislio je da samo zato što volim Taylorinu glazbu, neću imati „profinjenu“ ukus.“

Članovi zajednica i njihov ukus često se degradiraju samo zbog činjenice što je Swift ženska glazbenica. Njena se glazba stavlja pod kategoriju pretjerano „tinejdžerske“, osuđuje se da je stvorena samo kako bi ju slušao ženski dio publike te se u mnogim slučajevima zbog privatnih povijesti ljubavnih odnosa, sama glazbenica veže uz pojmove mržnje prema muškarcima za koje fanovi ističu da se pripisuju zbog glazbe posvećene svojim završenim odnosima. Percepcija Swiftija govori nam da su često osuđivani na temelju femininosti glazbe, a zatim i podvrgnuti ruganju i osudama od drugih zbog samog nedostatka maskuliniteta. Uzevši u obzir samu osudu glazbenice i njenih fanova zbog broja partnera iz prošlosti, poželjno je vratiti se na saznanje da je njen privatan život, pogotovo sfera odnosa s partnerima bila u najvećem fokusu medija koji su pisali o njoj. Osude od strane drugih zajednica prema članovima fangirl zajednica popularne Swift u mnogo se slučajeva temelje isključivo na saznanju o broju njenih partnera u prošlosti.

UnpropheticIsaiah: „...postojalo je vrijeme (nakon što su ju u potpunosti prestali podržavati) kada je publika bila zaista seksistička prema njoj...“ „Ljudi bi me često pitali zašto mi se i dalje sviđa i kada bih rekla „Zašto ne?“, oni bi rekli „Poznata je samo zato jer ima na desetke dečkiju.““

FantaDeLimon-9653: „Da ja sam novi Swiftie i govorila sam svojoj obitelji o tome i oni su rekli „Sviđa mi se njena glazba, ali bila je s vrlo mnogo muškaraca“ i tada sam bila kao okej?“

Ovim primjerom vrlo je skladno opisan seksizam prema fanovima i njihovoj kulturi, u ovome slučaju samoj glazbenici. Vidljivo je kako se primjer guste povijesti partnera koristi u svrhe osuda na temelju same ženske seksualnosti koja se dugo godina skrivala i smatrala tabu temom. Prisutna je praksa kritiziranja žena, odnosno same glazbenice, koja je prekršila tradicionalna očekivanja ponašanja žena u vezi svoje seksualnosti. Same osude direktno se preslikavaju na fanove te ih se osuđuje za ponašanja glazbenice koju tradicija te njeni zagovaratelji smatraju krivima. Mnogo fanova osvrće se upravo na temu seksizma te prepričava kako su ponašanja doživljena od ostalih pojedinaca temeljena upravo na njemu te tradiciji i običajima ukorijenjenim u androcentризmu. Spominje se podsvjestan, duboko urođen i sveprisutan „seksistički pokret“ zbog kojeg mnogi odbijaju pozitivno gledati na samu glazbenicu, njenu glazbu ili cjelokupnu fangirl zajednicu. Fanove etiketiraju nezrelima i ne smatraju ih ozbiljno.

FantaDeLimon-9653: „Mislim da vani postoji čudan anti Taylor (seksistički?) pokret koji govori ljudima da ukoliko im se sviđa njena glazba, to mora značiti da si budalast ili nezreo.“

Magniatude: „Rekao bih da postoji općenit kulturni odmak od svega što je deklarirano „za žene/djevojke“ i on dolazi iz čiste mizoginije.“

Ovakvo se ponašanje temelji na samoj činjenici što je objekt kulture koje su fanovi dio ženska osoba te na glazbi koja na mnoge načine naglašava femininost te ima takve odlike. Kada ju pojedinac koji poštuje patrijarhalne običaje i tradiciju krene uspoređivati sa svojim razmišljanjima, dolazi do osuda, a stalna prebiranja po sličnim situacijama stvaraju stereotipe i predrasude prema samim fanovima fangirl kulture. Mnoge osude fanova zbog slušanja glazbe Swift temelje se isključivo na stereotipima prema njenoj vrsti glazbe. Detaljan primjer prisutan je u nekoliko slučajeva u empirijskome materijalu. Pripadnici fangirl kulture iznose kako se mnogo onih koji ih osuđuju upiru u stavke poput lošeg tekstova pjesmi ili loše same glazbe, a da tu glazbu ili tekst nikada nisu poslušali ili pročitali.

Onion_goddess: „Muškarci i žene, oboje, uvijek moraju nešto komentirati – o tome kako je ona nezrela, o tome kako je bila u vezi s mnogo ljudi... o tome kako njena glazba nije dovoljno dobra (naravno nikada ju nisu ni poslušali)“

Stellafera: „Spomenula sam Taylor Swift u kontekstu ostalih velikih pisaca stihova i ljudi su samo odmahivali glavama. Ljudi koji nisu čak ni poslušali njenu diskografiju.“

Ovdje se pritom možemo nadovezati i na Požgaj (2018.) i njen osvrt na obožavateljice i grupe kritičara. Požgaj se žali na same kulturne kritičare koji štite temeljne vrijednosti patrijarhata degradiranjem pozitivnih emocionalnih reakcija ženskih članica obožavatelja (u ovome slučaju fangirl kulture). U primjeru empirijskih podataka navedeno je i kako mnogi stariji muškarci kritiziraju glazbu Swift s čime se na meti direktno nalaze i njeni fanovi, a to se događa samo zbog njihovog vjerovanja da su za kvalitetu glazbene industrije zaslužni samo muškarci.

UnpropheticIsaiah: „Stariji muškarci koji vrijeđaju Taylor i pripisuju sve dobre stvari u albumu muškarcima. Što se tiče njih, pop zvijezde koje se sviđaju mladim djevojkama nikada neće biti „kul““

Ističu iskustva u kojem je njihov glazbeni ukus ili samo bivanje obožavateljem osuđivano, a zatim i etiketirano terminom *basic* koji u današnjoj pop kulturi ima značenje nečeg običnog, neoriginalnog i nimalo posebnog. Pronađen je primjer osuda na temelju usporedbe glazbe Swift s glazbom Beatlesa ili Iron Maidena.

SwiftJedi77: „Da, dobio sam odgovor „oh, znači sviđa ti se glazba za tinejdžerice“... Kad kažem ljudima da su top tri stvari koje slušam Taylor, The Beatles i Iron Maiden čini se kao da uopće ne mogu shvatiti što sam rekao.“

Dva glazbena benda vrlo su popularna još od ranih šezdesetih godina (Far out, 2021.) te se nakon promjene klasičnog modela glazbe smatraju najuspješnijim glazbenim programom i često se stavljaju pod termin prave *glazbe*. Sama usporedba glazbenih ukusa koja dovodi do potrebe za isticanjem određenog žanra naspram drugog naglašava vrlo negativne konotacije prema glazbi i samoj glazbenici, dovodi do izdizanja jedne vrste glazbe te degradiranja druge što negativno utječe i na same fanove zbog činjenice da se odnos prema glazbeniku često preslikava na same njegove fanove. Fanovi ističu kako ih takvo ponašanje zabrinjava te u njima izaziva potrebu za iskazivanjem kvalitete glazbe i samog svog glazbenog ukusa. Ipak vrlo je zanimljivo kako već pronađene informacije govore da su fanovi i drugi glazbeni znalci samu glazbenicu počeli uspoređivati s nekim od vrlo popularnih glazbenika iz prošlosti, Madonom ili Michaelom Jacksonom u pozitivnom kontekstu (Music times, 2023.). Uzimajući u obzir stilove privrženosti Cohena (2004.) i važnost koju fangirl zajednice nose pri njihovu kreiranju, dolazi se do uvida u to koliko osude i mišljenja mogu utjecati na sam razvoj i postupke

pojedinaca fangirl zajednica. Empirijski podaci pokazuju kako mnogi doživljavaju osude zbog toga jer im ukus *nije profinjen* ili je *glazba dosadna*. U nekoliko se navrata pojavljuje podatak kako su mnogi Swiftiji za vrijeme velikih konflikata glazbenice s Kanyeom Westom i zbog samih osuda od strane svojih bližnjih aktivno skrivali da su fanovi glazbenice.

forlorn_hope28: „...Dugo sam držao privatnim to da mi se sviđa Taylor.“

HalfSchmidt: „Na neki sam način skrivala svoj fandom samo kako bi me shvatili ozbiljno, posebice na poslu, a zatim i nakon Kimine klevete...“

U tim slučajevima, fanovi koji brane Swift ističu kako su u nekoliko navrata optuženi za rasizam prema Westu, no postoji i puno primjera u kojima ih se osuđuje za fenomen lažne viktimizacije. Opisuje se kao fenomen u kojem se osoba lažno predstavlja žrtvom, a zapravo treba snositi krivnju te pri tome kasnije degradira sve ostale osobe koje su stvarne žrtve u istoj ili sličnoj situaciji. Mnogi su se fanovi tada povukli zbog optužbi koje doživljavaju (The Fordharm Ram, 2021.). Nakon što je javnosti predstavljena originalna snimka razgovora koja dokazuje kako Swift nije lagala, osude glazbenice i njenih fanova jenjavaju i smanjuje im se učestalost, no još su uvijek prisutne. Ovdje je ponovno vidljivo kako se glavnina odnosa prema samoj poznatoj личности preslikava i na odnos prema fanovima koji ju podržavaju. Sama popularnost i uspjeh glazbenice gledaju se kroz prizmu same osobe te onoga što ona proizvodi u kulturi dostupnoj svima. Swift je ovdje okarakterizirana kao osoba ženskog roda s femininim značajkama glazbe te samom glazbom koja propagira femininost te ju prikazuje kao nešto pozitivno. Povezujući to s patrijarhalnim normama, te konfliktom s Westom koja je zahvatila Swift, uviđamo da je mnogo ljudi stalo na stranu Westa iz samog utjecaja ostalih ljudi koji su već mnogo ranije prema glazbenici imali osude proizašle iz patrijarhata. Fanovi iskazuju kako su u to vrijeme zbog podržavanja Swift trpjeli mnoge negativne posljedice od svojih bližnjih. Kako u mnogim slučajevima bližnji nisu imali pozitivan pogled na glazbenicu, fanovi su i sami često ulazili u konflikte i bili osuđivani. U obrađenom materijalu vidljivo je kako ističu brojne svađe koje su u nekim slučajevima završile i krajem tadašnjih odnosa.

HalfSchmidt: „Ljudi su doslovno prekidali prijateljstva sa mnom zbog toga što sam još uvijek njen fan. Izgubila sam neke poprilično usrane prijatelje zbog toga pa se dobro riješilo, pokazali su svoje prave boje.“

Sama situacija utjecaja medija i drugih grupa na situaciju s Westom može se bolje proučiti prema predrasudama koje fanovi ističu da dobivaju od ostalih. Glazba Swift često se smatra

tinejdžerskom glazbom namijenjenom samo djevojkama. Prema materijalu saznaje se da je većina takvih komentara proizašla iz muškog dijela populacije što ukazuje na sam odmak i negodovanje oko popularnih kultura koje pripisuju feminiziranom dijelu publike. Sam odmak od fanova ukazuje i na negodovanje prema ženstvenosti ili feminiziranosti kojoj je korijen u patrijarhatu.

SwiftJedi77: „Da, govorili su mi „oh, sviđa ti se glazba za tinejdžerke.““

S druge strane, muški fanovi Taylor Swift, o kojih se neki opisuju sredovječnim muškarcima iznose iskustva kako su zbog toga jer slušaju glazbu Swift često bili podvrgnuti ruganju i osuđivanju.

Forlorn_hope28: „Muškarac sam u tridesetima... I ja sam isto, zbog toga jer sam mislio da je zajednica njenih fanova velikim dijelom obuhvaćena ženama i tinejdžericama, mislio da bi mi se zbog toga rugali.“

*Steun91: „Ja sam muškarac, 31, strejt. Prošlog tjedna išao sam na parti izdavanja albuma *Midnights* sa svojim prijateljem. Rekli su nam da ne bi trebali ići na parti za tinejdžerice, da to nije u redu. Definitivno ne bih dobio te komentare da nisam muškarac.“*

darkgrayallalone: „Muškarac sam u 20-ima tako da da, događa se. Ljudi su mi doslovno govorili da ne bih trebao slušati žensku glazbu. Čini se da su neki ljudi još uvijek zapeli u razmišljanju da je Taylorina glazba samo za tinejdžerice.“

NMMan1984: „Skoro sam trideset devetogodišnji strejt muškarac i fan sam Taylor Swift od „Fearless“ ere i definitivno sam iskusio ruganje kroz sve te godine.“

Veliki dio ovog problema, kako misle Swiftiji, razlog pronalazi u tome što pojedinci smatraju da fanovi slušaju njenu glazbu samo zbog atraktivnosti same Swift.

Mytears83: „Da, naprimjer odmahivanje glavama i postavljanje pitanja zašto ju volim. Zacijelo je to tako jer je lijepa i mislim da je privlačna.“

NMMan1984: „...Ili su to bili ljudi koji su mi se rugali prvotno samo zbog toga što mi se sviđa njena glazba ili zbog toga što moj fandom nije ukorijenjen u tome da im je privlačna.“

PluckyVXX: „Iako mislim da je Taylor vrlo lijepa, ona nije „moj tip.“ Sama činjenica da moram braniti svoj glazbeni ukus protiv takvih stavova upravo je ono što savršeno opisuje što je krivo s današnjim društvom.“

Ovakav se primjer osuda temelji na etiketi da glazbenica stvara glazbu namijenjenu samo ženskom dijelu publike ili feminiziranom dijelu publike. Pojedinci tada traže razlog zbog kojeg bi se glazbenica ili njena glazba svidjele muškoj populaciji. Ovo također možemo povezati s uvjerenjem pojedinaca koje prenose fanovi, da su za kvalitetu glazbene industrije zaslužni jedino muškarci. Požgaj (2018.) u svojoj tekstu spominje književne kritičare koji sami stvaraju dvije vrste fanova kako bi odvojili one s vrlo emocionalnim pristupom kulturnim objektima od onih koji ga nemaju te tako zaštitili temeljne vrijednosti patrijarhalnog sistema. Empirijski podaci ističu da nagađanje seksualnosti proizlazi tek nakon što muškarci daju negativan odgovor na optužbu da su dio fandoma samo zbog izgleda i privlačnosti glazbenice.

edwinhai: „Auč, da cijelo vrijeme, ljudi bi pretpostavljali da ju slušam samo zbog toga kako izgleda i kad im objasnim da slušam njenu glazbu zbog glazbe, ljudi uvijek iniciraju da sam homoseksualan.“

Ovakva iskustva fanova govore kako je odnos prema poštovanju njihova ukusa uvelike vezan sa doživljajem i stereotipima prema samoj glazbi. Kako glazbu etiketiraju femininom, te je ona objekt kulture proizvedene od ženske glazbenice, lako je povezati ju s kulturnim kritičarima koje spominje Požgaj te gornjim smatranjem da su jedine pozitivne stvari u njoj glazbi doprinosi muškaraca. Pojedinci ne vjeruju u kvalitetu same glazbe konkretno iz razloga ženske glazbenice stoga traže druge razloge zbog kojih bi članovi Swift fangirl kulture bili njen dio. Ukoliko članovi negiraju atraktivnost glazbenice, pojedinci ih povezuju s homoseksualnošću i femininošću pri čemu smatraju da je glazba Swift kreirana samo za žene. Razlog brzog etiketiranja homoseksualnosti također jest crta femininosti koja je jedna od glavnih predrasuda za homoseksualnost, a prisutna je upravo u glazbi same Swift te predrasudama da je ona kreirana samo za žene. Pri tome se ponovno stvara opreka između heteroseksualnih osoba te homoseksualnih osoba koje su često etiketirane femininošću što ostali pojedinci – uspoređeni s knjiženim kritičarima u Požgajinu (2018.) radu – ponovno spajaju s ženskim dijelom publike te onim zajednicama koje su sami odvojili, a to su fangirl kulture. Pojedinci objašnjavaju uspjeh žene etiketiranjem i stereotipima koji degradiraju patrijarhalne načine života i njihova razmišljanja. Mnogo muškaraca zbog toga koji su članovi zajednice ističe kako su često žrtva stereotipizacije i etiketiranja pod razmišljanjima da su pripadnici homoseksualne zajednice čak

i kada je javnosti poznata njihova seksualnost – bili oni heteroseksualni ili pripadnici LGBT zajednice.

OK_Order5595: „Bez obzira na to što sam strejt, ljudi me to pitaju cijelo vrijeme jer sam swiftie, sori, neću slušati drakea samo zbog toga što sam dečko.“

*idontwannalive123: „...Ukoliko spomenem Taylor u razgovoru, uvijek bih dobio neke neprimjerene komentare, na primjer, objavio sam 2 instagram storija za vrijeme *Midnights* objave i rekli su mi da je objava jednog u redu, ali da je objava 2 gej.“*

Geronimo133: „Bio sam ljut jer su ljudi mislili da dečko/mlad muškarac koji puno sluša Taylor mora biti gej.“

SwiftieTrek: „Strejt Azijski muškarac ovdje i uvijek su mi govorili „znači ti si gej?““

U mnogim slučajevima same osude homoseksualnosti prelaze u homofobiju te članovi fangirl zajednica ističu veliku povezanost osuda i nerazumijevanja homoseksualnosti. Podvrgnuti su mnogim vrijeđanjima i homofobiji.

fleurfable: „Njegovi prijatelji uglavnom su okej s tim no ponekad bi ljudi napravili grozne šale o tome kako je u srcu zapravo žena i gdje je ispustio muda i bla bla. Transfobični i homofobični komentari o tome isto nisu neuobičajeni, pitali su ga kada mu je tranzicija, zašto je s djevojkom kada je očito da je gej.“

incyanity13: „ne seksizam za mene, ali bila je homofobija. samo zbog toga jer slušam taylor, a ona je automatski samo za žene i gej ljude, ti bi ljudi samo pretpostavljali moj rod LMAO img“

Zbog prisutnosti samog seksizma, javlja se i mnogo situacija podsvjesne mizoginije. Fanovi ističu kako je prisutno mnogo diskriminacije i mržnje prema njima, a sve korijen ima u mržnji prema samoj glazbenici i njenim postupcima. Mnoga iskustva ističu neugodnosti na radnome mjestu ili na razgovorima za posao prilikom odavanja da je pojedinac dio zajednice fangirl kulture.

sweetnessblush: „100% kada sam prvi put bila intervjuirana za svoj prvi posao nakon fakulteta u NYC-u intervjuerka je rekla „Welcome to New York“ a Taylor je baš objavila 1989 i postala „NYC“ ambasador pa sam ju samo slijedila s „baš kao što kaže Taylor Swift“ i pogledala me od glave do pete i rekla „mrzim nju i mrzim tu pjesmu“ a bila je

milenijalac (kao i ja) u industriji gdje su dominirali muškarci. Nikada ju nisam uspjela osvojiti.“

honoraryweasley : „Ne bih rekla seksizam, no kada sam spomenula kolegama na poslu da volim Taylor Swift ili bi ih pitala jesu li već čuli njen novi album, često bi preokrenuli očima i reagirali na primjer „iju, zašto bih.“ Ukoliko se netko želi baviti time zašto ju slušam, teško je imati normalan razgovor – pokušavam se na kraju ne osjećati kao da se imam potrebu braniti.“

Sama glazba veliča femininost i pjevana je od strane žene. U ovom primjeru vidljiva je mržnja prema njoj kada je okolina vrlo dominantna muškarcima. Vraćajući se na Maguire (2018.) i netrpeljivost prema ženskim grupama koje u nekom trenutku povijesti konačno iz konzumeranta kulture postaju proizvođači, prisjećamo se i opasnosti koju je muška populacija osjetila u doba razvijanja samostalnih mišljenja, samostalnog stvaranja te slamanja patrijarhalnih vrijednosti. Muškarci se zbog nedostatka vladajućeg maskuliniteta tada okreću upravo seksističkim i mizoginim načinima doživljavanja i odnosa prema ženama sudionicama same kulture obožavatelja te njihovom objektu i proizvođaču kulture. Isti je primjer vidljiv i u stvaranju mržnje muške populacije geek kultura pri susretu s ženskim dijelom fandoma Massanari (2015.). Tako se stvara sveprisutna mržnja prerasla u mizoginija prema samoj glazbenici, u ovome slučaju Swift te njenom fandomu koje često, kako od fanova saznajemo, dolazi do diskriminacija, vrijeđanja, osuđivanja i neugodnosti.

4. Elementi samopercepcije i samoidentifikacije čitani kroz seksizam

Kroz materijal je vidljivo kako se Swiftiji kao fandom ponašaju poput grupe te aktivno reagiraju sa sadržajem i objektom svoga obožavanja, glazbenicom Swift te njenom glazbom. Kroz društvene mreže reaktivno komuniciraju s glazbenicom, jedni s drugima te stvaraju privrženost kulturi koja u njima izaziva pozitivne emocionalne reakcije. U mnogo slučajeva bore se s osudama i ponašanjem izazvanim mržnjom kojoj je korijen upravo u patrijarhalnoj kulturi. Osude za nezrelost glazbe, loše tekstove pjesama i stereotipi da je glazba Swift samo za djevojke vrlo su vidljivi u ponašanju koje Swiftiji percipiraju od drugih. Zanimljivo je osvrnuti se na to kako je Swift ženska glazbenica s glazbom kojoj su pridane etikete da je za djevojke i izrazito velikim uspjehom karijere. Sama femininost glazbe ovdje se osuđuje te se uspjeh glazbenice često pripisuje muškarcima u njenome timu ili osobnoj karijeri povezanoj s njenim romantičnim interesima ili konfliktima s ostalim glazbenicima. Fanovi često dobivaju osude zbog privrženosti glazbenici na temelju njenog ponašanja gdje se osuđuje i samu glazbenicu –

posebice zbog zaobilaženja patrijarhalnih vrijednosti zbog povijesti partnera ili zbog konflikata s glazbenikom Kanyeom Westom. U nekoliko je slučajeva vidljivo da su osude i mržnja prema samim fanovima doveli do skrivanja privrženosti fandomu.

Vrlo je zanimljivo osvrnuti se i na muški dio fandoma koji zbog svog obožavanja glazbenice i njene glazbe većinom trpi homofobično i transfobično ponašanje ostalih. Zbog stereotipa feminine glazbe i mišljenja da je namijenjena samo ženskom dijelu publike, muškarce se često osuđuje da slušaju glazbu Swift samo zbog atraktivnosti same glazbenice. Tek kada se te optužbe opovrgnu, trpe se osude za homoseksualnost ili transrodnost za koje fanovi ističu da nisu nimalo ugodne ukoliko su istinite ili ne.

5. Literatura

U fangirl kulturama osnovanim u doba medija i društvenih mreža provlači se duboko urođen seksistički pokret prema fanovima, posebice djevojkama, zbog konzumiranja kulture koja veliča djevojaštvo, femininost ili dolazi od same ženske populacije proizvođača kulture koje su u prošlosti zbog patrijarhata bile rijetke. Žene u fandomima etiketirane su kao histerične, s pretjeranim emocionalnim reakcijama, a sadržaji stereotipizirani kao nezreli i namijenjeni samo dječjem ili tinejdžerskom dijelu ženske publike. Zbog samog nepoštovanja patrijarhata i prelaska žena iz mjesta nijemih promatrača kulture u proizvođače, gdje dolazi do otkrivanja njihovih osobnih interesa i slobodnog razmišljanja, prema njima se javlja netrpeljivost od strane tradicionalnih zajednica. Seksizam postaje jedna od glavnih platformi za diskriminaciju. Fanovi smatraju kako se žene i mlade djevojke tada se ponovno stavljaju pod negativnu konotaciju, gdje se njihova privrženost fandomu obezvrjeđuje i posramljuje kroz seksizam i mizoginiju. Naglašava se kako se cijela fangirl kultura etiketira kao nešto negativno pa čak i muškarci koji su dijelovi fangirl zajednica trpe negativne posljedice poput homofobije i transfobije. Njihova se privrženost prvotno objašnjava kao privlačnost objektu fangirl kulture, a kada oni negiraju atraktivnost narativa, glumaca ili glazbenika, povezuje ih se tradicijama i društvima koji su opreka patrijarhatu te se etiketiraju kao nešto negativno.

Zajednice fangirl kultura danas izložene su seksizmu, mizoginiji i stereotipiziranju od strane ostalih grupa samo zbog izražavanja svoje privrženosti objektu kulture kojeg su fanovi. Ovakav osvrt na seksizam u fangirl kulturama i ostali osvrti već provedenih istraživanja o seksizmu u društvenim sistemima i zajednicama dokazuju kako je potrebno još mnogo razvoja i edukacije kako bi se diskriminacija i mizoginija smanjile. Potrebna su nova istraživanja koja bi pokazala utjecaj samih stereotipa i mržnje ponajprije na mlade djevojke i žene koje su u ovome slučaju

većinski žrtve seksizma, a onda i na sve ostale članove društva. Ponašanje i odnosi koji pojedinci trpe uvelike utječu na njihov cjelokupan život te njihovu percepciju i poimanje samoga sebe. Potrebna je edukacija i pronalazak načina smanjenja problema seksizma i ponašanja proizašlog iz patrijarhalnosti kako bi se što prije došlo do jednakog društva bez osuda.

6. Literatura

Bailey, Alyssa (2019.), „Taylor Swift Finally Explains That Kanye West Phone Call and How Their Friendship Fell Apart“, u: ELLE

<https://www.elle.com/culture/celebrities/a29102567/taylor-swift-kanye-west-phone-call-interview/>

Barnes Leetal, D. (2019.), „Those Crazy Fangirls on the Internet: Activism of Care, Disability and Fan Fiction“, *Canadian Journal of Disability Studies*, 8 (2): 45–72

<https://doi.org/10.15353/cjds.v8i2.491>

Bruner, Raisa (2023.), „Time: Here’s Why Taylor Swift Is Re-Releasing Her Old Albums“, <https://time.com/5949979/why-taylor-swift-is-rerecording-old-albums/> (15. 08. 2023.)

Caryn Ganz (2020.), „New York Times: Taylor Swift Announces Second Surprise Quarantine Album, ‘Evermore’“, <https://www.nytimes.com/2020/12/10/arts/music/taylor-swift-surprise-album-evermore.html> (17. 06. 2023.)

Cohen, Jonathan (2004), „Parasocial Break-Up from Favorite Television Characters: The Role of Attachment Styles and Relationship Intensity“, u: Melissa Curran (ur.) *Journal of Social and Personal Relationships*, 21(2), 187–202. <https://doi.org/10.1177/0265407504041374>

Daejin Choi i suradnici (2015.), „Characterizing Conversation Patterns in Reddit: From the Perspectives of Content Properties and User Participation Behaviors“ u: Charma Anness (ur.) *In Proceedings of the 2015 ACM on Conference on Online Social Networks (COSN '15)* Association for Computing Machinery, New York, NY, USA, 233–243. <https://doi.org/10.1145/2817946.2817959>

Derrick, Jaye L; Gabriel, Shira; Hugenberg, Kurt (2008.), „Social surrogacy: How favored television programs provide the experience of belonging“, *Journal of Experimental Social Psychology*, 45 (2): 352-362, <https://doi.org/10.1016/j.jesp.2008.12.003>

Driessen, Simone (2022), „Campaign Problems: How Fans React to Taylor Swift’s Controversial Political Awakening“, u: Laura Lawrie (ur.), *American Behavioral Scientist*, 66 (8), 1060–1074. <https://doi.org/10.1177/00027642211042295>

Fangirl, Cambridge Dictionary, <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/fangirl> (13. 06. 2023.)

Fangirl, Merriam-Webster, <https://www.merriam-webster.com/dictionary/fangirl> (13. 06. 2023.)

Fangirl, Oxford Learner's Dictionary, <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/fangirl?q=fangirl> (13. 06. 2023.)

Gerber, Arielle (2023.), „Music times: Taylor Swift Bigger Than The Beatles, Michael Jackson, Madonna? Fans Weigh In“ <https://www.musictimes.com/articles/94991/20230806/taylor-swift-bigger-beatles-michael-jackson-madonna-fans-weigh.htm> (24. 08. 2023.)

Herzlich, Taylor (2021.), „The Fordham Ram: Swifties: Victims of Internalized Misogyny“, <https://thefordhamram.com/80735/opinion/taylor-swift-a-victim-of-internalized-misogyny/> (12. 04. 2023.)

Hill, Rosemary L. (2016.), *Gender, Metal and the Media Women Fans and the Gendered Experience of Music*, London: Palgrave Macmillan <https://doi.org/10.4000/volume.5644>

Huff, Lauren (2022.), „Entertainment: All the records Taylor Swift's *Midnights* broke in its first days of release“, <https://ew.com/music/taylor-swifts-midnights-records-broken/> (22. 05. 2023.)

Jenson, Joli (1992.) „Fandom as Pathology: The consequences of Characterization“ u: Lisa Lewis (ur.), *The Adoring Audience: Fan Culture and Popular Media* 9-29, London, New York: Routledge <https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9780203181539-3/fandom-pathology-consequences-characterization-joli-jensen>

Karli Bendlin (2023), „People: Taylor Swift's Eras Tour: A Timeline of the Ticketmaster Fiasco“, <https://people.com/music/taylor-swift-eras-tour-ticketmaster-timeline/> (17. 06. 2023.)

Kim Kardashian, X, <https://twitter.com/KimKardashian/status/754818471465287680?s=20> (23. 05. 2023.)

Maguire, Emma (2018.), „Fangirling as Feminist Auto Assemblage: Tavi Gevinson and Participatory Audienceship“, u: *Girls, Autobiography, Media*, London: Palgrave Macmillan, https://doi.org/10.1007/978-3-319-74237-3_5

Marzuki, Alek Abdul Gafur i sur. (2020.), „A Critical Discourse Analysis of song “Look What You Made Me Do” by Taylor Swift. *Eralingua u: Jurnal Pendidikan Bahasa Asing dan Sastra*. Universitas Negeri Makassar, 4 (2), 154-161 <https://10.26858/eralingua.v4i2.11199>

Massanari, Adrienne (2017.), „#Gamergate and The Fapping: How Reddit’s algorithm, governance, and culture support toxic technocultures“ u: Steve Jones (ur.) *New Media & Society*, 19 (3), 329–346. <https://doi.org/10.1177/1461444815608807>

Mehera Bonner (2018.), „Cosmopolitan: UMMMM, Taylor Swift Called Out Kim Kardashian for Bullying During Her Show Last Night“, <https://www.cosmopolitan.com/entertainment/a20603852/taylor-swift-reputation-world-tour-called-out-kim-kardashian-snakes-bullying/> (12. 04. 2023.)

Mike Winters (2023.), „Make it: Taylor Swift’s Eras Tour is set to earn a record-breaking \$1 billion in sales—here are the 10 highest-grossing tours“, <https://www.cnbc.com/2023/07/04/taylor-swift-eras-tour-set-to-earn-record-breaking-1-billion-dollars-in-sales.html> (27. 08. 2023.)

Mister Americana (2020.), *Experience as a Swiftie of Color*, Reddit, https://www.reddit.com/r/TaylorSwift/comments/i6qawq/experience_as_a_swiftie_of_color/ (18. 04. 2023.)

My tears83 (2022.), *Have you ever experienced sexism just because you are a swiftie?* Reddit, https://www.reddit.com/r/TaylorSwift/comments/ydnvro/have_you_ever_experienced_sexism_just_because_you/ (23. 04. 2023.)

Nisbett, Gwennyn S. (2018.), „Don’t Mess with My Happy Place: Understanding Misogyny in Fandom Communities“, u: Vickery, J., Everbach, T. (ur.), *Mediating Misogyny*. Denton, TX, USA: Mayborn School of Journalism, University of North Texas, 171-188 https://doi.org/10.1007/978-3-319-72917-6_9

Nordström, Susana; Herz, Marcus (2013.) „It’s a matter of eating or being eaten’ Gender positioning and difference making in the heavy metal subculture“, *European Journal of Cultural Studies*, 16 (4), 453–467. <https://doi.org/10.1177/1367549413484305>

Pollock, Valerie, "Forever Adolescence: Taylor Swift, Eroticized Innocence, and Performing Normativity." Thesis, Georgia State University, 2014. <https://doi.org/10.57709/5615366>

Požgaj, Petra (2018.), „Mlade dame, glazbeni znalci i njihovi ukusi: Figura obožavateljice kao i prostor artikulacije društvenoga ukusa“, *Narodna umjetnost*, 55 (1): 7-21
<https://doi.org/10.15176/vol55no101>

Racker, Mini (2023.), „Time: What Happened During Congress' Hearing on Ticketmaster and the Taylor Swift Concert Mess“, URL 15: <https://time.com/6249730/ticketmaster-taylor-swift-hearing-congress/>

Robb_stark_6 (2022.), *Gay Swifties experience*, Reddit,
https://www.reddit.com/r/TaylorSwift/comments/wzxh8g/gay_swifties_experience/ (18. 04. 2023.)

Wardle, Drew (2021.), „Far out: Why are the Beatles so popular?“,
<https://faroutmagazine.co.uk/why-are-the-beatles-so-popular/> (18. 06. 2023.)

Wilkinson, Maryn (2019.), „Taylor Swift: the hardest working, zaniest girl in show business...“, u: Erin Meyers, Alice Leppert (ur) *Celebrity Studies*, 10 (3), 441-444,
<https://doi.org/10.1080/19392397.2019.1630160>

Van AS, Amber (2017.) „Taylor Swift and the story of the Swifties fandom“,
<https://www.diggitmagazine.com/articles/taylor-swift-and-story-swifties-fandom> (18. 03. 2023.)